

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ	3
1. ӘБІШ КЕКІЛБАЙҰЛЫНЫҢ ЖУРНАЛИСТІК ҚЫЗМЕТІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	7
1.1. Журналистік қызметтен мемлекет қайраткерлігіне дейін	7
1.2. Әбіш Кекілбайұлы журналистік шығармашылығының кезеңдері	16
2. ӘБІШ КЕКІЛБАЙҰЛЫ КӨСЕМСӨЗІНДЕГІ ШЕБЕРЛІК МӘСЕЛЕЛЕРІ	56
2.1. Көсемсөзгер шығармашылығының тақырыптық сипаты	56
2.2. Идея мен мазмұнның тұтастығы және құрылымдық ізденістері	90
3. ӘБІШ КЕКІЛБАЙҰЛЫ КӨСЕМСӨЗІНІҢ ПОЭТИКАСЫ.....	105
3.1. Көсемсөзгер шығармаларының жанрлық қырлары.....	105
3.2. Ә. Кекілбайұлы журналистік еңбектерінің тілдік, стильдік ерекшеліктері	129
ҚОРЫТЫНДЫ	146
ӘДЕБИЕТТЕР	152

Ғылыми басылым

Абдраев Молдахан Кәріпбайұлы

КЕСТЕЛІ СӨЗ КЕМЕҢГЕРІ

Шығарушы редакторы *Г. Рүстембекова*
Компьютерде беттеген *Г. Шаккозова*
Мұқабасын безендірген *Р. Ысқақов*

ИБ №6470

Басуға 27.05.2013 ж. қол қойылды. Пішімі 60x84/16. Көлемі 10,0 б.т.

Офсетті қағаз. Сандық басылыс. Тапсырыс №662.

Таралымы 65 дана. Бағасы келісімді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
“Қазақ университеті” баспасы.

050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

“Қазақ университеті” баспаханасында басылды.

ӘОЖ 811.512.122

КБЖ 81.2. Каз.

А-14

Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті журналистика факультетінің Ғылыми Кеңесі және Редакциялық-баспа кеңесі шешімімен ұсынылған

Пікір жазғандар:

филология ғылымдарының докторы,

ҚР ҰҒА академигі **Б.Ө. Жақып**

филология ғылымдарының докторы, профессор **Қ.Ж. Тұрсын**

«Қазығұрт» баспасының директоры, филология

ғылымдарының кандидаты, доцент **Т.М. Көпбаев**

Абдраев М. К.

А-14 Кестелі сөз кеменгері. – Алматы: Қазақ университеті, 2013.
– 159 б.

ISBN 978-601-247-976-8

Әбіш Кекілбайұлының көсемсөз шеберлігінің мәдени ықпалын, рухани молшылығын, дәстүрлі ой парқының алқымдылығын қарастыру – қазіргі таңның қажеттілік дүниесі. Сондықтан да монографияда автор Ә. Кекілбайұлының көсемсөзгерлік жолына үлкен мән береді.

Кітап жалпы оқырман қауымға және журналистер мен әдебиетшілерге, студенттерге арналған.

ӘОЖ 811.512.122

КБЖ 81.2. Каз.

ISBN 978-601-247-976-8

© Абдраев М.К., 2013

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2013

КІРІСПЕ

Әлемдік дамудың ағыны жаһанды қамтып, әлеуметтік ауыртпалықтар мен қоғамдық күрделі қайшылықтардың жаңа сипаты, жаңаша құрылымы дүниеге келді. Бұл өзгеріс үшінші мыңжылдықтың өз дүрдараздығын, өз дүрбеленін тудырды. Осы кезең ел, мемлекет, ұлт болып қалыптасу тарихының өзгеше өзгеріске ұшыраған саяси-экономикалық, мәдени-ғұрыптық, әлеуметтік қарым-қатынас идеясының озық импульстерін игеруді алға тартты. Қоғам дамуында көсемсөздің айрықша маңызы бар. Қазақ халқының рухани көсемі Ахмет Байтұрсынов: «Көсем сөз – шешен сөз сияқты әлеуметке айтқанын істету мақсатпен шығарылған сөз. ...қоғамшылық істерін түзету, жаңалау, өзгерту керек болған кезінде, халықты соған көсем сөз арқылы ұйытып, көбінің миына қондырып, көңіліне сіңіреді... Басшылығы дұрыс болса, әлеуметті түзейді. Теріс басшылық қылса, әлеуметті адастырады. Солай болған соң, көсем сөз жазып, әлеуметке басшылық қылатын адам көпті көрген көсем, білімді адам болғанға керек. Әйтпесе, дүмше молда сияқты, көбі көсемдік қыламын деп, әлеуметті адастырып, пайда орнына зиян келтірмек» [1], – деп жазады. Осы пікірде көсемсөздің қоғамдық сипаты мен жауапкершілігі дәп айтылады.

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев 2009 жылғы 6 наурыздағы «Дағдарыстан жаңару мен дамуға» атты халыққа жолдауында «Мен бұқаралық ақпарат құралдарын белсенді азаматтық ұстаным танытуға шақырамын! Сіздерді «төртінші билік» деп кездейсоқ атамайды! Қазір БАҚ адамдар үшін қиындықты қалай еңсеруге болады, мынадай қиын кезде қалай аман қаламыз, қалай төтеп береміз деген мәселелерде «кеңесші» ретінде көрінуге тиіс. Азаматтарды басқа адамдардың

М.К. Абдраев

КЕСТЕЛІ СӨЗ КЕМЕҢГЕРІ

